

Visie NDP Nieuwsmedia op het European Democracy Shield

December 2025

De Europese Commissie heeft het European Democracy Shield (EUDS) gepubliceerd, een niet-wetgevend initiatief dat de bescherming en versterking van democratieën in Europa beoogt. Een belangrijke pijler is het waarborgen van toegang tot betrouwbare, onafhankelijke en pluriforme nieuwsmedia; een essentiële voorwaarde voor democratische weerbaarheid.

De uitdagingen voor de onafhankelijke nieuwsvoorziening zijn immers groot. De dominante positie van grote techplatforms, een verschuivende advertentiemarkt, de opkomst van generatieve AI en algoritmes die engagement boven betrouwbaarheid stellen, tasten de economische weerbaarheid en digitale zichtbaarheid van de journalistiek aan. Deze ontwikkelingen raken direct aan de kwaliteit van het democratische publieke debat.

NDP Nieuwsmedia benadrukt dat het EUDS een belangrijke eerste stap is, maar dat concrete vervolgstappen nodig zijn. Zowel EU-breed als nationaal beleid moet zorgen dat onafhankelijke nieuwsmedia in de digitale omgeving kunnen blijven functioneren als ruggengraat van de democratische rechtsstaat.

1. Kansen binnen EUDS en de aangenomen conclusies van het Deens voorzitterschap

NDP Nieuwsmedia verwelkomt de ambities binnen het EUDS en de aangenomen [conclusies](#) van het Deens voorzitterschap over de toegang tot betrouwbaar nieuws als onderdeel van EUDS. Daarbij valt met name op:

- **De erkenning dat onafhankelijke nieuwsmedia cruciaal zijn** voor het beschermen van democratische waarden en het tegengaan van desinformatie en buitenlandse inmenging.
- **De focus op 'media resilience'**, inclusief steun aan onafhankelijke journalistiek, lokale media, veiligheid van journalisten, mediawijsheid en weerbaarheid.
- **Het belang van een gelijk speelveld met techplatforms:** online platforms, AI-engines, zoekmachines en andere digitale gatekeepers beïnvloeden advertentiestromen, vindbaarheid van nieuws en de economische positie van media in ongekende mate.
- **Verkennen van online prominentiebeleid**, zodat betrouwbaar nieuws voldoende zichtbaar en vindbaar blijft.
- **De aangekondigde evaluaties van EU-regelgeving**, zoals de AVMSD, Copyright/DSM-richtlijn en staatssteunregels, waarbij de impact van technologische ontwikkelingen, inclusief AI, expliciet wordt meegenomen.

Deze beleidsmatige aandacht biedt een sterke basis voor structurele versterking van onafhankelijke nieuwsmedia. Het is nu aan de lidstaten om een aantal noodzakelijke vervolgstappen te zetten om deze ambities te realiseren.

2. Noodzaak voor concrete vervolgstappen: een beleidsagenda voor EU én Nederland

Het EUDS en de conclusies van het Deens voorzitterschap bevestigen dat een actievere rol van overheden noodzakelijk is om een duurzame en pluriforme nieuwsvoorziening te waarborgen. NDP Nieuwsmedia is positief dat Nederland het EUDS en de conclusies van het Deens voorzitterschap steunt.

In Nederland sluit dit aan bij het WRR-rapport *Aandacht voor Media*, waarin ook wordt gepleit voor nieuw actief mediabeleid. De kabinetsreactie hierop is tot dusver echter vooral procedureel van aard: er wordt verwezen naar bestaand beleid en naar voorgenomen gesprekken met de sector. Tegelijkertijd stelt het kabinet dat de aangenomen conclusies van het Deens voorzitterschap aansluiten bij het huidige beleid.

NDP Nieuwsmedia is van mening dat het bestaand beleid van het kabinet nog onvoldoende aansluit bij de aangenomen conclusies. Wij roepen het kabinet en parlement op om beleid te maken die de in de conclusies van het Deens voorzitterschap geconstateerde marktverstoring daadwerkelijk aanpakken.

Tegen deze achtergrond doet NDP Nieuwsmedia de volgende aanbevelingen aan Europese beleidsmakers, Nederlandse politici en het Nederlandse kabinet om uitvoering te geven aan de onderstaande zeven ambities in het EUDS en de bijbehorende conclusies van het Deens voorzitterschap:

1. Herstel de advertentiemarkt: stimuleer advertentiebestedingen bij onafhankelijke nieuwsmedia

- Ontwikkel fiscale en beleidsmatige instrumenten om adverteerders te stimuleren hun budgetten te richten op onafhankelijke Europese nieuwsmedia in plaats van op grote techplatforms.
- Creëer een advertentiemarkt waarin kwaliteitsjournalistiek wordt beloond, in lijn met de conclusies van het Deens voorzitterschap waarin lidstaten worden opgeroepen innovatieve manieren te onderzoeken om advertentiegedreven businessmodellen van betrouwbare nieuwsmedia te versterken.
- Geef als overheden zelf het goede voorbeeld door overheids campagnes bij onafhankelijke Europese nieuwsmedia te plaatsen.

2. Versterk de digitale zichtbaarheid van nieuwsmedia

- Ontwikkel online prominentiebeleid waardoor betrouwbare journalistiek, publiek én privaat, goed vindbaar is op digitale platforms.
- Stimuleer uitwisseling van best practices tussen lidstaten over hoe online prominentie technisch en juridisch kan worden vormgegeven, zonder inbreuk op redactionele onafhankelijkheid.

3. Analyseer de gevolgen van AI-innovatie voor de onafhankelijke nieuwsvoorziening

- Bescherm de waarde van nieuwsartikelen in het AI-ecosysteem, onder meer door toezicht op naleving van auteursrechten en transparantie van AI-diensten die nieuwsachtige content genereren.
- Monitor en evalueer de toepasbaarheid van bestaande auteursrechtenregels op nieuwe vormen van AI-gebruik, zoals aangehaald in de conclusies van het Deens voorzitterschap en de aankomende evaluatie van de DSM-richtlijn.
- Stimuleer Europese en nationale AI-innovatie met een licentiemarkt die de onafhankelijke nieuwsvoorziening ondersteunt in plaats van ondermijnt.
- Zorg voor een wettelijke verplichting die waarborgt dat data voor AI alleen met toestemming en passende vergoeding mag worden gebruikt.

4. Versterk regionale en lokale journalistiek

- Formuleer een brede beleidsvisie op lokale en regionale nieuwsvoorziening die zowel publieke als private nieuwsorganisaties omvat. Ontwikkel samen met de private sector maatregelen die het gehele landschap van lokale en regionale journalistiek versterken.
- Investeer structureel in regioverslaggeving via regelingen die ook private regionale nieuwstitels toegang bieden tot ondersteuning. Het uitbreiden van middelen via het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek kan bijdragen aan meer journalisten in dorpen, wijken en buurten, en daarmee aan betere lokale democratische controle.

5. Versterk nieuwswijsheid en civiele weerbaarheid

- Stimuleer nieuwswijsheid in samenspraak met de journalistiek en leer de nieuwe generatie nieuwsconsumenten hoe kwaliteitsjournalistiek werkt. Stimuleer daarvoor projecten als de jaarlijkse schrijfwedstrijd en journalist in de klas, en betrek de pers bij leerdoelen en lesmateriaal in het onderwijs.
- Stimuleer samenwerking tussen nieuwsmedia, maatschappelijke organisaties en het onderwijs.

6. Integreer mediabeleid in bredere weerbaarheidsstrategie

- Zorg dat mediavrijheid en toegang tot betrouwbare informatie expliciet worden meegenomen bij de uitwerking van digitale, geopolitieke en veiligheidsstrategieën op EU- en nationaal niveau.
- Dit is essentieel om de maatschappelijke veerkracht en democratische stabiliteit te waarborgen, gezien de groeiende dreigingen van desinformatie, hybride aanvallen en buitenlandse inmenging.
- Implementeer de Europese anti-SLAPP-richtlijn volledig, neem de aanbevelingen van de Raad van Europa over en vergroot het maatschappelijk bewustzijn rond SLAPPs.

7. Toets nieuwe wetgeving op impact voor nieuwsmedia

- Toets nieuwe wetgeving, zoals de Digital Fairness Act, systematisch op impact voor de economische weerbaarheid en redactionele onafhankelijkheid van nieuwsorganisaties.

3. Conclusie

Het European Democracy Shield en de aangenomen conclusies van het Deens voorzitterschap zijn een belangrijke stap in de juiste richting: zij erkennen de rol van onafhankelijke media als fundament van een gezonde democratie en bieden aanknopingspunten om de mediasector te versterken. Maar om te voorkomen dat betrouwbare journalistiek verder terrein verliest tegenover Big Tech en AI-gedreven systemen, zijn concrete, sectorgerichte maatregelen nodig, zowel op Europees als nationaal niveau.

NDP Nieuwsmedia roept EU- en nationale beleidsmakers op om het momentum te benutten en te werken aan een duurzaam en eerlijk digitaal ecosysteem. Alleen in een omgeving waarin hoogwaardige, pluriforme en onafhankelijke journalistiek kan floreren, blijft de democratie weerbaar tegen desinformatie, manipulatie en digitale ondermijning.